

DOHÁNYÁRUSOK KÖZLÖNYE

A magyarországi nagy- és kistőzsdetulajdonosok szakközlönye és értesítője.

A DOHÁNYGYÁRTÁS, ELADÁS, VALAMINT A HOZZÁTARTOZÓ CIKKEK SZAKKÖZLÖNYE.

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én.

Előfizetési ár fél évre 5 kor.

Kiadótulajdonos és felelős szerkesztő:

HATSEK ADOLF.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, VI., Eötvös-utca 5.

hová az előfizetési összegek,
— — valamint a kéziratok küldendők. — —

TARTALOM: A tisztelt fővárosi kir. magy. pénzügyigazgatósághoz. — A nagy és kiselárusítás közti viszony. Vegyes hírek. A szivarkapapiros megadóztatása Németországban.

A tisztelt fővárosi kir. magy. pénzügyigazgatósághoz.

Számos fővárosi dohánykísáros azon panaszszal fordul hozzánk, hogy egyik-másik nagy-tőzsdében pressziót gyakorolnak rájuk, a mennyiben megfenyegetik, hogy rossz szivart kapnak, ha nem fedezik az illető nagy-tőzsdéből egyuttal szükségletüket mellékcikkekben, mint szivarkapapír, szivarszopóka, gyufában stb. is. Egyidejüleg nyomást gyakorolnak rájuk, hogy be kell lépniök a nagy-tőzsdések szövetségébe is.

A szegény dohányárusok zsarnokaik nyomásának engedve, feláldozzák inkább néhány koronájukat, vagy inkább ott vásárolják drágábban a mellékcikkeket minthogy nagy-tőzsdésük kegyét elveszítsék. Innen van az is, hogy e modern rabszolgák nem fordulnak panaszszal felettes hatóságukhoz, mert különben nevük mint panaszos nyilvánosságra kerülne.

De nemcsak ily módon, hanem választások idején is a kistőzsdések uraiként viselkednek e basák. A legutóbbi választások alkalmával is számos kistőzsdés nem szavazhatott meggyőződése szerint, mert nagy-tőzsdéseik nem akarták. Ha mindez nem presszió, akkor ilyen egyáltalán nincs.

A főváros nagy-tőzsdéseinek nézetünk szerint *nincs joga* a mellékcikkeket nagyban árulni, mert *engedélyük kizárólag dohány és szivar elárusítására szól és proviziójuknak is kisebbnek kellene lennie*, ha ez meg volna nekik engedve. De egészen eltekintve ettől, a kísáros igen kellemetlen helyzetbe jut, mert kényszerítve van minden portékát, ha mindjárt a legsilányabb is, drágábban vásárolni, mint másutt. Vannak a fővárosban nagy-tőzsdék, melyek e cikkekben *nagyobb forgalmat érnek el, mint a hivatasos nagykereskedők*. Bátran állíthatni, hogy üzletükben új monopoliumot, a mellékcikkek monopoliumát teremtették meg.

A mi a szövetséget illeti, a melyben a kistőzsdések belépni kényszerítetnek, ez *épen ellenkező célokat követ*, mint a kistőzsdések. Már a *szóban forgó ügy is*,

a mely bizonynyal a *kistőzsdések érdekeibe ütközik*, világosan szól e mellett. Mi magunk létesítettük e szövetséget annak idején azzal a céllal, hogy a fővárosi nagy-tőzsdé az is legyen és ezáltal a sok száz szegény kistőzsdés sorsa megjavuljon. A nagy-tőzsdések azonban jobbnak látták megmaradni, a mi voltak és minthogy a nagy-tőzsdések egy ügye *hátunk mögött nem korrekt eszközökkel, a melyek alkalmasak voltak, magas miniszteri tisztviselőket kompromittálni*, lett megindítva, mi a szövetségtől megvontuk közreműködésünket.

A kistőzsdések ügyei mellett való állásfoglalásunk arra indította tehát a fővárosi nagy-tőzsdéseket, hogy a hozzájuk utalt kísárosokat az ő szövetségükbe bekebelezzék, a mi persze csak úgy sikerül, mert a szegény emberek félnek, hogy rossz árut kapnak. Mind ezeknél fogva kérelmezzük:

a tisztelt fővárosi pénzügyigazgatóság kegyeskedjék ezen ügyet saját hatáskörében vizsgálat tárgyává tenni, melyhez szívesen szolgálunk felvilágosítással. Egyszersmind kérjük, hogy a fennálló szabályok értelmében *a nagy-tőzsdéseknek megtiltassék*, hogy

1. a kistőzsdékben áruba kerülő mellékcikkeket nagy-tőzsdékben tartsák;

2. se szóval, sem írásban a kistőzsdéseket a szövetségükbe való belépésre felhívják;

3. választások alkalmával sem egyenesen, sem személyzetük útján korteskedjenek;

4. *az ez évi január 1-én kiadott szabályrendelet a nagy-tőzsdésekkel közöltessék és meghagyassék, hogy az árak kiszolgáltatása a kísárosok részére az előirt időben, reggel 7 órától este 9 óráig történjék.*

A fővárosi pénzügyigazgatóságnak

tisztelettel

A Dohányárusok Közlönyének

szerkesztősége.

A nagy- és kiselárusítás közti viszony.

A dohánymonopolium fennállása óta homloktérben állt a kérdés, hogy a dohánygyártmányok nagyban való elárusítása nélkülözhető-e. Majdnem valamennyi pénzügyminiszter alatt a dohányügyek osztálya sürűbben foglalkozott e kérdéssel, a nélkül, hogy eredményre jutottak volna. Egyedül Graenzenstein államtitkárnak, a ki a dolgot komolyan vette, sikerült kísérletezései révén megállapítania, hogy a dohánytermékek nagyban való elárusítása a vidéken nem nélkülözhető annyiban, mert e gyártmányok a kiselárusítóknak való kiszolgáltatásának minden egyéb módja sokkal költségesebb és a kincstárra áldozatokat róna.

Igaz, hogy nem vették figyelembe, hogy a vidéki nagyárusnak az áruk nagyban való elárusításáért egyáltalában nem fizetnek semmit. A csekély provízió, mit a nagyárusok kapnak, éppen a költséget fedi és minthogy a miniszteriumot nem kínozza a kíváncsiság, hogy miért eszközlik a nagyárusok az elárusítást ingyen, minden egyéb módja az áruknak a kiselárusítókhöz való eljuttatásának magától értetődőleg sokkal költségesebb kell hogy legyen.

De állapodjunk meg a tervnél, melyet annak idején Graenzenstein államtitkár felvetett, a midőn az országban egy tucat nagyárudát megszüntetett és ezek helyébe kísérletkép ugyanannyi kincstári árudát léptetett életbe. És itt felvetődik első sorban a kérdés, hogy az elárusítási viszonyok ez alapos ismerőjét vajjon mi indíthatta arra, a nagyban való árusítást egyáltalában nélkülözhetővé tenni. Takarékosági szempontok nem voltak, a mi ezt nézete szerint szükségessé tette volna, mivel előrelátó volt, hogy a kincstári elárusító helyek is pénzbeli költségeket fognak okozni és másrészt a nagytőzsdések províziói akkor ép oly csekélyek voltak, mint ma.

A mi nézetünk szerint az elárusításnak eme tervezett újítása egészen más célokat követett, mint takarékoságot. A vidéki városokban, nevezetesen azokban, a hol ezen kincstári árudákat felállították, mint Szeged, Kolozsvár, Arad, Nagyvárad stb. a kiselárusítás teljesen pangott és csak úgy volt életre kelthető,

ha a nagytőzsdéket beszüntetik. Az a konkurrencia, melyet a nagytőzsdék saját vevőiknek csináltak azáltal, hogy a kistőzsdéjüket teljesen kihasználták, volt az oka, hogy a dohánytermékek kicsinyben való elárusítását csak mellékfoglalkozásnak tekintették és így az kifejlődni nem tudott. Valóban az akkorigiban tett kísérlet, a nagytőzsdéket beszüntetni, maga után vonta azt, hogy a nevezett városokban azóta elegánsan berendezett, nagy árudakészlettel ellátott kistőzsdék léteznek, melyek hasznára is válnak a dohányjövedékeknek.

A ma uralkodó viszonyok közt a dohány-elárusítás nagymérvű kifejlődéséről nem lehet szó. Falu helyen a dohányos sokszor meg sem kapja a maga szivarját vagy dohányát, vagy pedig oly állapotban, mely elveszi kedvét a dohányzástól. A nagytőzsdéseket nem fizetik, üzletükön nem keresnek semmit és ennek következménye az, hogy százsámra menő elárusító hely helyett egy városban, vagy egy kerületben egyetlenegy üzlet létezik, a hol tiszteséges szivart lehet kapni. Körülbelül ugyanaz ez, mint a különlegességi tőzsdéknél, a hol csak azért nem akarnak konkurrenciát teremteni, mert minél kevesebbet eladni a szándék. Ha ez a szándék az általános elárusítás portékái tekintetében is meg van, akkor ezt teljesen el is érik. De nem hiszszük, hogy ez így van, sőt ellenkezőleg. Az elárusításnak a fogyasztást általában támogatnia és gyarapítania kell és helyzeténél fogva meg is teheti ezt. Hogy azonban ezt eredményesen tehesse, szükséges a kiselárusítást mindenütt szigoruan elválasztani a nagyban való árusítástól. Fizessék meg a nagytőzsdést fáradozása és munkájáért, kártalanítsák a nagy költségeiért, ne irjanak ki versenyárlejtéseket a célból, hogy valamelyik versenyző olcsóbban vállalja az üzletet, hanem szabályozzák a nagytőzsdés jövedelmét aképp, hogy belőle élni tudjon. De ennek ne fizessék meg a kistőzsdések az árát, mert akkor nem emelkedhetik az elárusítás sohasem arra a magaslatra, a melyre eljutnia kell, hogy elérhesse a fogyasztás maximumát, a melyet pedig elérnie tudna is.

A mi a fővárost illeti, véleményünket a nagy- és kiselárusításról már ismételtelen el-

mondottuk. Ha a vidéken a nagyáruda nem nélkülözhető is, a fővárosban ez nemcsak teljesen fölösleges, hanem egyenesen veszélyezteti a kiselárusítást, legalább a mai formájában. Az itt levő 1000 kistőzsdéstől elvonni egy millió koronánál nagyobb évi forgalmat csak azért, hogy egynéhány nagytőzsdés a 100,000 koronát kitevő proviziót fölösleges költségre pazarolja, éppoly képtelenség mint igazságtalanság. Ez a 100,000 korona nagyon is el kéne a kistőzsdéseknek, a nagytőzsdéseknek pedig szintén nincs hasznuk belőle, legföljebb a háziuraiknak. De a legnagyobb igazságtalanság az, hogy a kistőzsdések kénytelenek keresetükből 1 százalékot visszafizetni, a nagytőzsdések pedig nem. Ezáltal az utóbbiak 1 százalékkal olcsóbban bírják az árut, mint vevőik és ezenfelül övék még a kiselárusítás províziója is. Ez a minden logika és minden igazságellenes berendezés változtatást kíván. Reméljük, hogy ez mihamarább be fog állni.

A szivarkapapiros megadóztatása Németországban.

Teljes komolysággal beszélnek róla, hogy a német birodalmi gyűlés elébe beterjesztenek egy törvényjavaslatot, a szivarkapapiros megadóztatásáról. Nem hittük volna, hogy a német vezető államférfiak kikeresnek egy adótárgyat, mely mint ritkán egy, óriási zavarokat fogna felidézni. Az a szándék áll fenn ugyanis, a szivarkapapiros egyes iveit lebélyegezni, azokat is, melyekből a hüvelyeket gyártják, ami mellett ugylát-szik, egészen megfélekednek arról, hogy e procedura költségei, ha tisztességesen keresztülvitetik, sokkal magasabbra fognának rugni, mint amennyit a fizetendő adó tenne ki; de abban is kételkedünk, hogy valami jelentékeny bevétel egyáltalán származnék belőle, a mintnogy mélyen sajnálkozunk kell a kereskedőkön és gyárosokon, ha a javaslat törvényerőre emelkednék. Mintha már látnók, hogy a német üzletek gyakornokai miként tépdésik ki egymásután a másolókönyvek egyes lapjait dohányzási vágyuk kielégítésére, miként keresik fel az ékszer, diszmu, illatszer, selyem és kalapüzleteket, hogy elkéregessék a csomagoló papirost, sőt egyes sajtféléket is megfosztanak majd finom selyempapirburkaiktól, hogy dohányzó célokra használják, nem is szólva egyes nélkülözhetetlen papírfélékről, miket higienikus szempontból selyempapirból készítenek majd, hogy a suszterinasok és mások is olcsó, adómentes, ha mindjárt pót- szivarkapapirhoz jussanak

Hogy a tervezett törvényjavaslat, törvényerőre emelkedik-e majd, abban erősen kételkedünk; de már

az, hogy mint olyan komolyszámba megy, igen jellemző. Avagy sejtik-e már Németországban, hogy az államnak a dohánymonopolium behozatala végett már néhány évi előmunkálatra van szüksége, hogy annak fontosságát mind plausibilisebbé tegye? Ha erről van szó, akkor értjük a komolyságot, amellyel ezt a neveltséges adózási nemet fogadják és tárgyalják.

Vegyes hírek.

Kinevezés. *Dr. Nyikos Lajos*, a széke: főváros kir. magy. pénzügyigazgatóságának dohányügyi előadója, pénzügyi titkárrá neveztetett ki.

E kinevezés méltánylása egy évek hosszú sora óta kifejtett, lelkiismeretes és pontos kötelességteljesítésnek, mely már régen szolgált rá ez elismerésre és megjutalmazására. Reméljük, hogy ezen nagyképességű és szorgalmas tisztviselő további előléptetése nem soká várhat majd magára, Ez annál is inkább kívánatos, mert épp azokkal a tisztviselőkkel, akiknek ez a keserves sors jutott, hogy nagy nyomoruságban élő kérvényezőkkel kell foglalkozniok, előléptetéseiknél ritkán találkoznak és akiknek sok éven át egy szakmánál kell kitartaniok, mely nemcsak rendkívüli szorgalmat, hanem sok türelmet és concilians fellépést is megkíván. üdvözöljük *Dr. Nyikos* pénzügyi titkár urat, előléptetése alkalmából, úgy a magunk, mint a fővárosi dohánykistőzsdések nevében is.

Aruhiány. Számos kistőzsdés a főváros környékéről, valamint oly helyekről, akik Budapesten szerzik be készleteiket, arról panaszkodik, hogy sokszor napokig nem tudnak árut kapni nagytőzsdéseiktől. Hol a dohány, hol pedig a szivarka az, melyből nagytőzsdéseik kifogynak. Tényleg mi magunk is ismerünk nagytőzsdéseket, akik sokalják a fáradtságot, a dohányraktárból megrendelést eszközölni. Sokan úgy segítenek magukon, hogy Budapestre jönnek és itt néhány száz koronányi árut vásárolnak be, természetesen csak a legszükségesebbet. A kistőzsdések érdekében, akik sokszor koldulni kénytelenek, hogy a nagytőzsdékünkben néhány száz szivarkát kapjanak, kívánatos lenne a nagytőzsdéseknek kötelességükké tenni, vevőik kielégítésére kellő készletet tartani. A pénzügyi biztosoknak dolga lenne, e tekintetben szigoruan eljárni. Ha meggondoljuk, hogy az általános fogyasztásnak évről-évre emelkednie kell és ez mégsem mozdul előre könnyen megtalálhatjuk ennek az okát, mert ha árut eladni akarunk, szükséges, hogy az meg is legyen.

A szivarka csempészet a fővárosban. Előre látható volt, hogy a szivarkacsempészetéről irt cikkünk egész özönével hozza a leveleket, melyek mind arról szólnak, hogy a fővárosnak majdnem minden kerületében valóságos gyárak léteznek, ahol tömegesen készítenek a szivarkát. Ezekhez használatosak a következő dohányfajok: Pursicsán, Hercegovina, Középf. Török és Dráma, valamint a különlegességi árudában kapható hüvelyek. Alig érhető, hogy itt a fővárosban, a kü-

lönféle hatóságok szemei alatt, 10 kerületi pénzügyőri biztosság felügyelete alatt, mikép lehetséges e csempészet. Milyenek lehetnek még a viszonyok künt az országban? Leginkább megfoghatatlan az, hogy a pénzügyi hatóságok játszva véget vethetnének a csempészek e gyalázatos üzelmének és mégsem mozdítják egy ujjukat sem. Miért nem akadályozzák meg e hivatalan konkurrenciát?

A kiváltságos osztály. Ha a szegény ördög arca verejtékében már megszerezte a pakli dohányáért járó 6 fillért és ezt a viszonyaihoz mérten nagy összeget feláldozza szenvedélyének, ezzel egyuttal mintegy 7 fillérnyi adót fizetett az államnak. Ha naponta elfogyaszt ily mennyiségű dohányt, akkor évente 25 kor. 55 fillér indirekt adót fizet a magyar államnak. Ha ellenben a gróf, a báró, a mágnás, a nemesi kaszinó tagja eredeti Uppmannját vagy egyenesen meghozatott »egyptomi cigarettáját« szivja, ebből a magyar államnak egy fillér haszna sincsen.

Hogyan van ez?

Hát ugy, hogy nem is olyan rég volt egy pénzügyminiszter, a ki a »nemesi kaszinónak« megadta a privilegiumot, hogy a címére érkező külföldi szivarokat, szivarkákat és dohányokat nem kell elvámolnia, tehát szabadon behozhatja. Hogy mely törvény alapján tett a miniszter kivételt egy társadalmi osztály érdekében és neki e privilegiumot megadta, nem tudjuk, minthogy ily törvény tudunkkal nem létezik.

A »nemesi kaszinó« által évente behozott dohánygyártmányok természetesen igen jelentékenyek és sok százezer korona értéket képviselnek, mivel a tagok nagy része, a kik vagy közvetlenül vagy ügynökök útján eszközölnek külföldön megrendeléseket, az árukat a kaszinóra cimeztetik.

A mit mi ez ügyben különösnek — talán egy keményebb szó is volna helyén — találunk, az az a körülmény, hogy a miniszter ily kiváltságot adott a kaszinónak. Mert feltéve, hogy a miniszternek volna is joga erre, mégis az államkincstárnak és így minden egyes állampolgárnak megkárosodását foglalja magában. A kaszinó tagjait, a kik az idegen származású gyártmányokat előnyben részesítik a belföldön produkáltak előtt, természetesen nem lehet kényszeríteni, hogy a kincstár által forgalomba hozott, különböző származású és áru gyártmányokat fogyaszszák, jóllehet a kincstár oly választékról gondoskodott, mely a legkényesebb izlést is kielégíti. De hogy a szegény milliomosoknak még azt a 39 koronát is ajándékba adják, mit minden kiló külföldi dohány után lefizetni kell, az nem igen találja párját a világ egyetlen monopolállamában sem. És történik ez egy országban, a hol a legszegényebb ember feje alól adóhátralék fejében elárverezik a párnáját.

A temesvári m. kir. dohányraktár e héten terjesztette be eladási kimutatását 1905. évről. E szerint eladatott:

1. Burnótokban 44 399 drb	10 234 kor. 44 fill.
2. Csomagokban 312 724 drb.	150.268 » 76 »
3. Csomogocskák 51.008 154 drb.	4 313 357 » 02 »
4 Szivarokban 27,348 900 drb.	1.720.553 » 36 »
Szivarkákban 126,972.650 drb.	2.187.078 » 75 »
5. Havanna szivarokb. 16.600 drb.	5.112 » — »
6. Belföldi különleg. csomagokb.	365.200 drb. 648.664 » 20 »
7. Csomogocskák. 289.195 drb.	97 327 » 40 »
8 Szivarokban 894 500 drb.	133 828 » — »
9. Szivarkákban 4.921.000 drb.	208 572 » 88 »
10. Külföldi szivarokb. 40 920 db.	17 429 » 10 »
11. Szivarkákban 1.703.500 drb.	126.502 » 36 »
Összesen: 213,917,742 drb.	9,618.928 » 27 »

értékben.

A mult 1904. évhez képest az eladás növekedett 101.740 kor. 59 fillérral.

Ezekon felül eladatott még 24.498 drb. láda 27 156 kor. 20 fill. és 83856 szak 85005 kor. értékben.

W. W. urnak K. Az ez évi január 1-én életbeléptetett előírás értelmében köteles nagytőzsdéjét reggel 7 órától este 9 óráig nyitva tartani és ez idő alatt árukat kiszolgáltatni kistőzsdéinek.

N. S. urnak, Ny. Nem is szükséges, hogy panaszával a ministeriumhoz forduljon. Az odavaló pénzügyőri biztosi hivatal majd kitanítja kellőképen a nagytőzsdését. Nem kell hogy ön egy hétre lássa el magát áruval, erről a szabályzatokban nincs szó.

Budapest. Névtelen leveleket elvből nem közlünk, dacára hogy nekünk is van tudomásunk arról, hogy az illető kerületben sokszor áll be áruhiány.

K. J. Budapest. Vegye meg a rendeletekről megjelent új füzetet, a melyben megtalálja mindazt, a mit ön a nagytőzsdésétől követelni jogosítva van.

Több kistőzsdésnek Budapesten. Az új elárúsítási szabályzat csak a nagytőzsdéseknek szól. Legközelebb közzéteszük az áruk kiszolgáltatására vonatkozó rendeleteket.

„BOURBON“

szivarkahüvelyk, az egyedüli hüvelyk, amely dohánynagyrusok és különlegességi raktárok részére ajánlható. A hüvelyküzletben divatos verseny sajnos következménye, hogy a dohánynagyrusok és különlegességi raktárok tulajdonosai már nem foglalkozhatnak haszonnal a hüvelyk elárúsításával. Ezen visszás állapotra segitendő ily feltételek mellett, hozzá forgalomba az **Elster és Topf** cég a „Bourbon“ szivarkahüvelyeket, a melyek az inreális versenyt kizárják. A „Bourbon“ hüvelyeket kitünő sikerrel vezette be már is több dohánynagyrusító u. m. **Hirsch Jakab budapesti**, továbbá az **aradi, miskolci, brassói, segesvári, kassai, kolozsvári, szabadkai, prágai, brünni, olműci, linzi, innsbrucki stb. különlegességi árudák.** Elster és Topf lemergi cég kívánatra szivesen szolgál mintákkal és irlapokkal, melyekből a dohánynagyrus és különlegességi árudák részére biztosított előnyök megtudhatók.

„DOHÁNYÁRUSOK KÖZLÖNYE“

ORGAN FÜR DAS GESAMMTE TABAKFABRIK U. VERSCHLEISSWESEN, WIE AUCH DER DAZU GEHÖRIGEN FÄCHER-

INHALT: An die verehrliche hauptstädtliche kön. ung. Finanz-Direktion. Das Verhältniss zwischen Gross und Kleinverschleisser. Die privilegierte Klasse. Vermischte-Nachrichten.

An die verehrliche hauptstädtische kön. ung. Finanz-Direktion!

Von Seite zahlreicher Tabakkleinverschleisser der Hauptstadt, kommt uns die Klage zu, dass man in manchen Grosstrafiken Pressionen in der Weise auf sie ausübt, indem man ihnen droht, dass ihnen schlechte Zigarren ausgefolgt werden, wenn sie in der betreffenden Grosstrafik auch nicht gleichzeitig ihren Bedarf an den Nebenartikeln, wie Cigarettenpapier, Papierspitzen, Zündhölzchen und dergleichen dort decken. Ausserdem wird ihnen nahe gelegt, dass sie als Mitglieder dem Grosstrafikantenverbände beitreten müssen.

Die armen Tabakverschleisser, welche es sich mit ihren Tyrannen natürlich nicht verderben wollen, opfern daher lieber die paar Kronen, oder kaufen die Nebenartikel dort theurer, bevor sie die Gunst ihres Grossverschleissers einbüßen. Daher kommt es auch, dass sich diese modernen Sklaven nicht mit Klagen an die ihr vorgesetzte Behörde wenden, weil sonst ihr Name als Kläger bekannt würde.

Aber nicht nur in dieser Weise, sondern auch zur Zeit der Wahlen, geberden sich manche dieser Pascha's als die Gebieter der Kleinverschleisser. Anlässlich der letzten Wahlen konnten viele Verschleisser nicht nach ihrer Überzeugung ihre Stimme abgeben, weil es ihre Grossverschleisser nicht wollten.

Wenn das keine Pressionsmittel sind, dann gibt es solche überhaupt nicht. Die Grossverschleisser der Hauptstadt, haben unseres Erachtens nach *kein Recht* die Nebenartikel engros zu führen *da sie ihre Licenzen ausschliesslich für den Verschleiss von Tabak und Cigarren erhielten und auch ihre Provision geringer sein müsste*, wenn ihnen das gestattet wäre. Aber ganz abgesehen davon, erwächst für den Kleinverschleisser dadurch eine unangenehme Situation, weil er bemüssigt wird *jede Waare und wäre sie auch die schlechteste theurer als anderswo zu kaufen*. Es gibt in der Hauptstadt Grosstrafiken, die in diesen Artikeln einen *weit höheren Consum erzielen, als die berufsmässigen Grosshändler*. Man kann füglich sagen, dass sie in ihrem Geschäfte ein neues Monopol und zwar das, der Nebenartikel schaffen.

Was den Verband anbelangt, in welchem die Trafikanten eintreten müssen, so sind dessen Tendenzen die *geraden Entgegengesetzten* wie diejenigen der Verschleisser. *Selbst diese Angelegenheit*, welche doch

sicherlich *gegen das Interesse der Kleinverschleisser gerichtet ist*, spricht deutlich dafür. Wir selber hatten diesen Verband seiner Zeit begründet, mit der Tendenz, dass die Grosstrafik der Hauptstadt auch eine solche sei und dass dadurch den Hunderten armen Verschleissern eine bessere Lage werde, Indess haben es die Grosstrafikanten vorgezogen, das zu bleiben, was sie bisher waren; und nachdem auch *hinter unseren Rücken* eine Angelegenheit der Grosstrafikanten, *mittelst unkorrekter Mittel, welche hohe Beamte des Ministeriums zu kompromitiren geeignet waren, eingeleitet* wurde haben wir unsere Mitwirkung dem Verbände versagt.

Unsere Partheinahme für die Kleinverschleisser veranlasste daher die Grosstrafikanten der Hauptstadt ihrem Verbände, die zu ihnen angewiesenen Kleinverschleisser einzufügen, was ihnen allerdings nur dadurch gelingt, als sich die armen Leute fürchten schlechte Waaren zu bekommen. Wir bitten daher: Die löbliche hauptstädtische Finanz Direktion, möge diese Angelegenheit im eigenen Wirkungskreise untersuchen, wobei wir zu Auskünften gerne bereit sind. Gleichzeitig ersuchen wir, im Sinne der bestehenden Vorschriften, *dass den Grosstrafikanten verboten werde:*

1. Die in den Verschleissen zum Verkaufe gelangenden Nebenartikel in ihren Grosstrafiken zu führen.
2. Dass es ihnen untersagt werde, weder mündlich noch schriftlich die Kleinverschleisser zum Eintritt in ihren Verein aufzufordern.
3. Dass es ihnen verboten werde, bei Wahlen, direkt oder durch ihr Personal zu korteskediren.
4. Dass den Grosstrafikanten *die Vorschriften welche am 1. Jan. d. J. zur Ausgabe gelangt sind, bekannt gegeben und die Ausfolgung der Waaren an die Kleinverschleisser, in der vorgeschriebenen Zeit von Morgens 7 Uhr bis Abend 9 Uhr zu erfolgen hat.*

Wir zeichnen, als der verehrlichen Hauptstädtischen Finanz Direktion ergebenste

Redaktion des
Dohányárusok Közlönye.

Das Verhältniss zwischen Gross und Kleinverschleisser.

Seitdem das Tabak Monopol besteht, stand stets die Frage, ob der Engros Verschleiss der Tabakprodukte entbehrt werden kann in den Vordergrund, Unter fast sämt-

lichen Finanz-Ministern hat sich die Section für Tabak Angelegenheiten im Ministerium, des öfteren mit diesem Gegenstande beschäftigt, ohne zu einem Resultate zu gelangen. Erst dem Staatssecretair Gränzenstein, welcher die Sache ganz ernst erfasste war es gelungen, mittelst versuchten Proben festzustellen, dass der Engrossverschleiss der Tabakfabrikate in der Provinz zur Zeit insoferne nicht entbehrt werden kann, weil jede andere Art diese Fabrikate an die Kleinverschleisser auszutolgen, weit kostspieliger ist und dem Staatsschatze daher Opfer auferlegen müsste.

Freilich wurde dabei vergessen, dass man eben den Grossverschleisser in der Provinz für den Verkauf der Waaren im Grossen überhaupt nichts bezahlt. Die geringen Provisionssätze welche die Grossverschleisser erhalten, decken nicht mehr als die Spesen und da das Ministerium gar nicht neugierig ist, es zu wissen, warum die Grossverschleisser den Verkauf der Waaren gratis besorgen, so muss natürlich jede andere Art das Ausfolgen der Waaren an die Kleinverschleisser zu besorgen, selbstverständlich viel theurer zu stehen kommen.

Doch bleiben wir bei dem Projekte welches der Staatssecretair Gränzenstein seiner Zeit angeregt hatte, indem er im Lande ein Dutzend Grossverschleisse aufhob und dafür probeweise ebensoviele aerarische Verschleisse errichtete. Und da müssen wir uns zufrörderst fragen, was diesen gewiegten Kenner der Verschleissverhältnisse dazu bewogen haben mag die Grossverschleisse überhaupt entbehrlich zu machen. Die Rücksichten der Sparsamkeit waren es nicht, welche diese Einrichtung seiner Ansicht nach nothwendig machten nachdem ja vorauszusehen war dass auch die aerarischen Verschleissstellen Geldkosten verursachen werden und anderseits die Provisionen der Grosstrafikanten damals ebenso gering waren, wie sie es heute sind,

Unserer Ansicht nach hatte diese genannte Neuerung des Verschleisswesens ganz andere Zwecke als denjenigen dadurch Ersparnisse zu machen. In den Provinzstädten namentlich in denjenigen wo diese aerarischen

Verschleissstellen errichtet wurden, wie zum Beispiel in Szeged, Kolozsvár, Arad, Nagyvárad et. et. lag der Kleinverschleiss gänzlich danieder und vermochte nur zum Leben zu gelangen, wenn die Grossverschleisse aufhörten zu existiren. Die Konkurrenz welche die Grosstrafikanten ihren eigenen Kunden dadurch machten, dass sich ihren Kleinverschleiss vollständig ausnützten, trug Schuld daran, dass der Kleinhandel mit den Tabakprodukten nur als Nebengeschäft betrachtet wurde und sich nicht entwickeln konnte. In der That hatte der damalige Probeversuch die Grosstrafikanten einzuziehen das Gute in Gefolge, dass seither in den genannten Städten, elegant eingerichtete, mit grossen Vorräthen versehene Kleintrafikanten existiren, die der Tabak Regie auch zum Nutzen gereichen.

Sowie dermalen die Verhältnisse herrschen kann von einer Entwicklung des Tabakverschleisses im grossen Stiele keine Rede sein. Auf dem flachen Lande erhält der Raucher seine Zigarre oder sein Päckchen Tabak oftmals garnicht, oder in einem Zustande der ihn das Rauchen verleidet. Die Grossverschleisser werden nicht bezahlt, sie verdienen an ihrem Grossverschleisse, wie gesagt, gar nichts und die Folge davon ist die, dass anstatt hunderte von Verschleissstellen in einer Stadt oder einem Bezirke, sich ein einziges Geschäft befindet, wo man eine anständige Zigarre erlangen kann. Es ist diese ungefähr dasselbe, wie bei den Specialitäten trafikwesen, wo man bloss deshalb keine Konkurrenz schaffen will, weil man je weniger zu verkaufen beabsichtigt. Liegt auch bei den Waaren des allgemeinen Verschleisses diese Absicht vor, so wird diese auch vollständig erreicht. Wir glauben aber nicht, dass dies der Fall ist, im Gegeutheil. Der Verschleiss soll und muss den Consum im Allgemeinen unterstützen und fördern und er ist auch in der Lage diess zu thun. Soll er diese aber mit Erfolg auch bewerkstelligen so muss der Kleinverschleiss vom Grossverschleiss überall streng von einander getrennt werden. Man bezahle den Grosstrafikanten für ihre Mühe und Arbeit, man entschädige sie für die grossen Kosten die sie haben

man schreibe keine Konkurrenz aus, um zu erzielen, dass irgend ein Petent das Geschäft billiger versieht, sondern regule das Einkommen des Grosstrafikanten derart, dass er dabei zu existiren vermag. Aber auf Kosten der Kleinverschleisser darf das nicht geschehen, sonst kann sich der Verschleiss überhaupt niemals zu jener Höhe aufschwingen, auf der er sich befinden muss, soll das Maximum des Consums erreicht werden, das auch in sehr bedeutendem Umfange erreicht werden kann.

Was die Hauptstadt betrifft, so haben wir unsere Ansichten über Gross- und Kleinverschleiss bereits des Öfteren gesagt. Kann man in der Provinz die Grossverschleisser auch nicht enbehren, so sind zu in der Hauptstadt nicht nur gänzlich überflüssig, sondern auch ein Unglück für die Detailisten, zumindest in der Form, in welcher sie heute bestehen. Hier in der Hauptstadt den 1000 Kleinverschleissern einen jährlichen Umsatz von weit über einer Million Kronen entziehen und das nur deshalb, damit einige Grosstrafikanten, die hiefür entfallende Provision von 100000 Kronen in nicht nothwendige Kosten vergeeden ist ebenso absurd wie ungerecht. Diese 100000 Kronen könnten die Kleinverschleisser recht gut brauchen und was die Grossverschleisser betrifft, so haben sie ebenfalls nichts davon, nachdem dieser Betrag nur ihren Hausherrn, zu Gute kommt. Die grösste Ungerechtigkeit aber erblicken wir darin, dass die Kleinverschleisser von ihrem Verdienste 1 Prozent zurückbezahlen müssen und der Grossverschleisser nicht. Dadurch haben die Letzteren die Waaren um 1. Prozent billiger, als ihre Kunden und ausserdem noch die Kleinverschleiss Provision. Übrigens dürfte diese jeder Logik und jeder Gerechtigkeit Hohn sprechende Einrichtung recht bald behoben werden. Hoffen wier, dass es bald geschieht.

Die Privilegirte Klasse.

Wenn der arme Teufel die 6 Heller für sein Päckchen Rauchtobak im Schweisse seines Angesichtes erworben hat und diesen für ihn verhältnissmässig hohen Betrag seiner Leidenschaft opfert, so hat er gleichzeitig dem Staate einen Betrag von ungefähr 7

Heller als Steuer entrichtet. Wenn er täglich dieses Päckchen Tabak raucht, so bezahlt er jährlich dem ungarischen Staate 25 Kronen 55 Heller als indirekte Steuer. Wenn dagegen der Graf oder Baron, der Magnat, Mitglied des adeligen Casinos, seine «Original Uppmann, oder seine direkt bezogene «Aegyptische Zigarette» raucht, so hat der ungarische Staatsschatz hievon keinen Heller.

Wie das kommt ?

Es ist noch nicht lange her, da hat es einen Finanz-Minister gegeben, welcher dem «adeligen Casino» das Privilegium ertheilte, *dass es die an seine Adresse gelangenden ausländier Cigarren, Cigaretten und Tabake nicht zu verzollen braucht, daher frei einführen kann.*

Auf Grund welchen Gesetzes der Minister für eine Gesellschaftsklasse eine Ausnahme machte und ihr dieses Privilegium ertheilte, dass wissen wir nicht, da es ein solches Gesetz, unseres Wissens nach nicht gibt.

Die durch das «Adelige Casino» alljährlich bezogenen Tabakfabrikate sind natürlich sehr bedeutend und belaufen sich auf Werthe von vielen Hunderttausenden von Kronen, da viele Mitglieder, welche Bestellungen im Auslande entweder direkt, oder durch Agenten machen, die Cigarren oder Cigaretten, an das Casino adressiren lassen.

Was wir an der Angelegenheit sonderbar, und vielleicht wäre es ein schärferes Wort, am Platze, finden, das ist der Umstand wonach dem Casino eine solche Bevorzugung von Seite des Ministers eingeräumt wurde, Denn gesetzt den Fall, der Minister besässe hiezu schon ein Recht, so liegt trotzdem eine Benachtheiligung des Staatschatzes, daher auch eines jeden Staatsbürger vor. Die Mitglieder des Casinos welche es vorziehen, statt unsere im Lande erzeugten Fabrikate, solche fremder Provenienz zu rauchen können natürlich nicht verhalten werden die von dem Aerar in den Handel gebrachten Sorten in jeder Preisage und jeder Provenienz zu consumiren, obgleich die Tabak Regie für eine Auswahl gesorgt hat die selbst den verwöhntesten Gaumen befriedigt. Aber dass man den armen Milionären noch die 39 Kronen schenkt die für jedes Kilo Ausländer Tabakprodukte zu entrichten ist, dass dürfte vielleicht in keinem Monopolstaate der Welt seines gleichen finden. Und das geschieht in eioen Lande, wo man dem ärmsten Mann für rückständige Steuer das Bett licitando verkauft.

Vermischte Nachrichten.

Beförderung. Dr. Nyikos Lajos Referent der Tabakverschleiss Angelegenheiten, bei der hauptstädtischen k. u. Finanz Direktion, wurde zum Finanz Sekretär ernannt.

Diese Ernennung entspricht eine seit vielen Jahren entfalteteten, gewissenhaften und pünktlichen Plichterfüllung, welche es verdient hätte schon längst

anerkannt und belohnt zu werden. Hoffentlich lässt das nächste Avancement dieses befähigten und fleißigen Beamten nicht so lange auf sich warten. Es ist dies umso mehr zu wünschen, als gerade jene Beamten, welchem das harte Loos zu Theil wurde, dass sie sich mit Bittstellern welche in der bittersten Noth leben, befassen müssen, bei Avancements nur selten gesehen werden und viele Jahre hindurch bei einem Fache ausharren müssen, welches nicht nur einer grossem Aufwand von Fleiss, sondern auch Geduld und conciliantes Benehmen erfordert. Wir gratulieren dem Finanz Sekretär Herren *Dr. Nyikos* zu seiner Beförderung auch im Namen der hauptstädtischen Tabakkleinverschleisser.

Mangel an Waaren. Viele Tabakkleinverschleisser aus der Umgebung der Hauptstadt, wie auch jener Orte, welche behufs Ausfassung ihrer Waaren in Budapest angewiesen sind, beklagen sich darüber, dass sie öfter einige Tage hindurch, von ihrem Grosstrafikanten keine Waaren erhalten können. Bald ist es der Tabak, bald Cigaretten, namentlich die letzten welche ihren Grosstrafikanten ausgehen. In der That kennen wir selbst viele Grosstrafikanten, den es nicht der Mühe zu lohnen scheint, dass sie im Tabak Magazin eine Bestellung machen. Manche helfen sich dadurch, dass sie nach Budapest kommen und hier für einige Hundert Kronen Waaren einkaufen, Natürlich kaufen sie nur das Allernötigste. Im Interesse der Tabakkleinverschleisser, die öfter betteln müssen, damit man ihnen einige Hundert Cigaretten in ihrer

Grosstrafik ausfolgt, wäre es zu wünschen, dass diese Grosstrafikanten verhalten werden, sich Vorräthe anzuschaffen um ihre Kunden zu befriedigen. In dieser Beziehung müssen eben die Finanz Comissäre strenger vorgehen. Wenn man bedenkt, dass der allgemeine Consum alljährlich steigen muss und dieser dennoch nicht recht vom Flecke kommt, dann kann man die Ursache leicht finden, denn um Waare zu verkaufen, muss man natürlich auch welche haben. Eine nette Wirtschaft das!

Der Zigarettenschmuggel in der Hauptstadt. Es war vorauszusehen, dass wir in Folge unseres letzten Artickels über den Zigarettenschmuggel mit Zuschriften aller Art überflutet werden, die sämtlich den Inhalt tragen, das fast in sämtlichen Stadttheilen der Hauptstadt förmliche Fabriken vorhanden sind, wo die Cigaretten in Masse angefertigt werden. Benützt werden zu diesem Zwecke, die Sorten; Pursicsan, Hercegovina, Középf, Török und Drama Tabak, wie auch die Hülsen, welche in den Specialitätenverschleisse zu haben sind. Wir können es kaum begreifen, wie es in der Hauptstadt unter den Augen der manigfachsten Behörden und dem Vorhandensein von 10 Bezirks-Comissariaten, dieser Zigarettenschmuggel möglich ist.

Wie muss es erst, in dieser Beziehung auf dem flachen Lande aussehen? Das Unbegreiflichste an dieser Sache aber besteht darin, dass die Finanzbehörden es ja so spielend leicht haben, diesem schändlichen Treiben der Schmuggler ein rasches Ende zu machen und doch rührt sich keine Hand dazu. Warum trifft man nicht zumindest Massregel zur Verhütung dieser unberufenen Konkurrenz?

A legjobb gyúfa a legolcsóbb!!

Kétségtelenül ilyen a következő, mindenütt jól ismert fajta:

Biztonsági gyújtó:

Honvédszobor gyújtó
Millenium
Népgyufa
Buzbrothers (svédgyufa
karddal)

Krokodil gyufa
Eiffel torony gyufa
Telegráf

Szalon gyújtó:

Millenium gyújtó
Népgyufa
Germán gyufa
Krokodil
Pearlmatches.

Ezen fajok, kitünő minőségüknél fogva, több világkiállításon nyertek díjakat legutóbb Párisban 1900-ban, Grand Prix-t és arany érmet. (Pojatzi cég.)

Raktárak Budapesten:

DARVAS S. ÉS TÁRSA

V., Hold-utcza 9.

LOTTER ÁGOST

VI., Kemnitzer-utcza 10.